

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 243/2020-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavné sťažnosti Sociálnej poisťovne, ústredia, IČO 30 807 484, 29. augusta 8 a 10, Bratislava, ktorými namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, ako aj porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019, sp. zn. 7 Sžsk 30/2018 z 21. augusta 2019, sp. zn. 7 Sžsk 55/2018 z 21. augusta 2019, sp. zn. 7 Sžsk 147/2018 z 21. augusta 2019 a sp. zn. 7 Sžsk 10/2018 z 21. augusta 2019 a postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavné sťažnosti Sociálnej poisťovne, ústredia, o d m i e t a ako podané neoprávnenou osobou.

2. Návrh na odklad vykonateľnosti uznesenia veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, ako aj rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019, sp. zn. 7 Sžsk 30/2018 z 21. augusta 2019, sp. zn. 7 Sžsk 55/2018 z 21. augusta 2019, sp. zn. 7 Sžsk 147/2018 z 21. augusta 2019 a sp. zn. 7 Sžsk 10/2018 z 21. augusta 2019 z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavných sťažností

A.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. septembra 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, ale aj rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019 a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Sa 4/2017-70 zo 7. júla 2017 na základe žaloby žalobkyne [REDAKOVANÉ] (ďalej len [REDAKOVANÉ]) proti sťažovateľke o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia sťažovateľky č. 56001-2/2016-BA z 21. decembra 2016 bolo toto rozhodnutie sťažovateľky zrušené a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie.

3. Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 19. februára 2019 konajúci senát 10S podľa ustanovenia § 22 ods. 1 písm. a) Správneho súdneho poriadku postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu správneho kolégia najvyššieho súdu.

4. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019 (teda uznesením veľkého senátu správneho kolégia) boli prijaté tri odpovede na právne otázky položené senátom 10S v uznesení sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 19. februára 2019. Zároveň ďalším výrokom veľký senát správneho kolégia vec postúpil senátu 10S na rozhodnutie o kasačnej sťažnosti podanej sťažovateľkou proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Sa 4/2017-70 zo 7. júla 2017.

5. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019 bola kasačná sťažnosť podaná sťažovateľkou proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Sa 4/2017-70 zo 7. júla 2017 zamietnutá. Rozsudok bol sťažovateľke doručený 8. júla 2019.

6. Sťažovateľka sa predovšetkým vyjadruje k otázke svojej legitimácie na podanie ústavnej sťažnosti. Uvádza v tejto súvislosti, že základným zdrojom príjmov sťažovateľky je poisťné na nemocenské poistenie, starobné, invalidné, úrazové a garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a poistenie do rezervného fondu solidarity, to všetko platené poisťencami, zamestnávateľmi a štátom. Sťažovateľka vykonáva sociálne poistenie, ktoré funguje na solidárnom princípe tak pri platení poisťného na zabezpečenie náhrady straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti v rôznych životných situáciách fyzických osôb, ako aj pri poskytovaní tejto náhrady formou dávok sociálneho poistenia v takýchto životných situáciách fyzických osôb. Správne platenie a výber poisťného sú nevyhnutné na zachovanie poslania a základného účelu sťažovateľky. Ochrana záujmov sťažovateľky je preto ochranou záujmov všetkých fyzických osôb, ktoré sú alebo budú oprávnené na poskytnutie takejto ochrany v dôsledku ich životnej situácie. Sťažovateľka je toho názoru, že práve uvedená jej úloha a zákonom ustanovený účel zakladá

takú výnimku zo štandardného posudzovania procesnej legitímácie orgánov verejnej moci na podanie ústavnej sťažnosti, ktorá túto ústavnú sťažnosť robí prípustnou a opodstatnenou.

7. Sťažovateľka ďalej argumentuje, že v žiadnom prípade nepopiera realizáciu práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a nebráni sa ani výkonu dohľadu nad vlastnou rozhodovacou právomocou zo strany súdnej moci. Zároveň však zastáva názor, že v súlade s princípom trojdelenia moci ingerencia jednej moci (v tomto prípade súdnej) do výkonu činnosti inej moci nesmie byť bezhraničná, aby sa nestala zneužívateľnou. Sťažovateľka je toho názoru, že aj orgánom verejnej moci by v rámci naplnenia postulátov teórie brzd a protiváh mali byť poskytnuté určité garancie pred zneužívaním dominancie súdnej moci.

8. V ďalšom sa sťažovateľka zaoberá namietaným porušením jej základného práva na zákonného sudcu a s tým súvisiaceho porušenia jej základného práva na súdnu ochranu. Uvádza, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019 vychádza z uznesenia veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019. Uznesenie veľkého senátu správneho kolégia bolo vydané postupom podľa § 22 ods. 1 v spojení s § 466 ods. 5 písm. b) bodom 2 a ods. 6 Správneho súdneho poriadku. Podľa § 466 ods. 3 Správneho súdneho poriadku je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senáty najvyššieho súdu záväzný. Z tohto dôvodu bolo uznesenie veľkého senátu správneho kolégia rozhodujúcim faktorom pri konaní a rozhodovaní o kasačnej sťažnosti podanej sťažovateľkou.

9. Veľký senát správneho kolégia konajúci vo veci sp. zn. 1 Vs 1/2019 bol podľa názoru sťažovateľky obsadený nezákonným spôsobom. Podľa § 22 ods. 3 Správneho súdneho poriadku predsedom veľkého senátu správneho kolégia je predseda správneho kolégia najvyššieho súdu. Členmi veľkého senátu správneho kolégia sú jednak sudcovia toho senátu najvyššieho súdu, ktorý vec postúpil veľkému senátu správneho kolégia, ale tiež traja sudcovia určení rozvrhom práce najvyššieho súdu. Podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu je predsedom jeho správneho kolégia [REDACTED]. Napriek tomu však veľkému senátu správneho kolégia vo veci sp. zn. 1 Vs 1/2019 pri vydaní uznesenia veľkého senátu predsedal [REDACTED]. Rozvrh práce najvyššieho súdu

vo všeobecnosti síce umožňuje zastupovanie jednotlivých sudcov, avšak len v prípadoch, keď sa členovia senátu, resp. sudcovia určujú, či ustanovujú spôsobom zakotveným v rozvrhu práce. Zloženie veľkého senátu správneho kolégia však v tomto prípade určuje priamo Správny súdny poriadok, ktorý ustanovuje, že jeho „povinnými“ členmi sú predseda správneho kolégia najvyššieho súdu a sudcovia toho senátu najvyššieho súdu, ktorý vec postúpil veľkému senátu správneho kolégia. Ostatní „nepovinní“ členovia veľkého senátu správneho kolégia sa určujú až prostredníctvom rozvrhu práce. Zákonodarca týmto v prípade „povinných“ členov veľkého senátu správneho kolégia jednoznačne a nespochybniteľne vyňal určovanie zákonného sudcu spod pôsobnosti zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorý určovanie zákonného sudcu vykonáva prostredníctvom pravidiel stanovených rozvrhom práce daného súdu.

V prípade „povinných“ členov veľkého senátu správneho kolégia teda neplatia a ani nemôžu platiť pravidlá na ich zastupovanie upravené a umožnené rozvrhom práce najvyššieho súdu. Keďže členom veľkého senátu správneho kolégia vo veci sp. zn. 1 Vs 1/2019 v danom prípade nebol [REDAKOVANÉ] (predseda správneho kolégia najvyššieho súdu), veľký senát správneho kolégia pri rozhodovaní nebol zložený zákonným spôsobom.

Ak najvyšší súd postupoval podľa ustanovenia § 22 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, odňal ústavou zaručené právo sťažovateľky na zákonného sudcu. Rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019, ktorý (hoci aj pôsobením zákona) vychádza z uznesenia veľkého senátu správneho kolégia, ktoré však trpí vadou spôsobujúcou jeho protiústavnosť a nezákonnosť. Tento rozsudok preto porušuje základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. Inými slovami, súdne rozhodnutie, ktoré vychádza z iného rozhodnutia trpiaceho vadami nezlučiteľnými s ústavnými garanciami, nemôže dosahovať takú kvalitu súdnej ochrany, ktorú vyžaduje ústava a dohovor. Preto došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. V ďalšom sťažovateľka zdôrazňuje, že rozsudok najvyššieho súdu považuje za arbitrárny. V danej veci je predmetom sporu právne posúdenie statusu držiteľa licencie L1A (teda [REDAKOVANÉ]), a to či držba takejto licencie má charakter oprávnenia

na výkon činnosti predpokladanej v ustanovení § 5 písm. c) zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o sociálnom poistení") účinnom do 31. decembra 2010. Najvyšší súd v rozsudku uviedol, že pojem „licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe“ nie je možné stotožniť s pojmom „oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu“. Takýto záver najvyššieho súdu nemá podľa záveru sťažovateľky ústavne udržateľnú zákonnú oporu, v dôsledku čoho je arbitrárny.

Totíž podmienky poskytovania zdravotnej starostlivosti fyzickými osobami a právnickými osobami upravuje osobitný predpis, ktorým je zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti“). Podľa § 3 ods. 4, § 4 a § 10 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe je potrebná výlučne iba licencia typu L1A, pričom sa nevyžaduje vydanie ďalšieho povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia či povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti zo strany Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, resp. zo strany samosprávneho kraja v rámci preneseného výkonu štátnej správy. Držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) je oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie [§ 3 ods. 4 písm. c)] a poskytovať zdravotnú starostlivosť [§ 4 písm. b)] v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení (§ 10) a dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“). Licencia L1A vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, resp. oprávnením, na základe ktorého je jej držiteľ oprávnený na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

Ďalej zákon č. 77/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, ktorým sa s účinnosťou

od 1. mája 2015 menil a dopĺňal zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, spresnil definíciu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti upravenú v § 4 tak, že sa presnejšie vymedzilo právne postavenie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorými sú fyzické osoby, pričom z dôvodovej správy vyplýva vo vzťahu k novelizovanému zneniu § 4, že ide len o legislatívno-technickú úpravu súvisiacu s definovaním poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Upravuje sa totiž, že aj fyzická osoba, ak má vydané povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo vydanú licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, má postavenie podnikateľa.

11. V zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 pre posúdenie právneho postavenia fyzickej osoby ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia nie je právne významné, či dotknutá osoba skutočne samostatnú zárobkovú činnosť vykonáva. Právne významná je len tá skutočnosť, že dotknutá osoba disponuje oprávnením, ktoré jej zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Z uvedených dôvodov, keďže licencia L1A je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, považuje sa jej držiteľ podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2010 za samostatne zárobkovo činnnú osobu na účely sociálneho poistenia.

Právna úprava statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby účinná od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013 posudzovala status samostatne zárobkovo činnnej osoby rovnakým spôsobom aj v období od 1. januára 2014 do 30. júna 2014. Iba na základe právnej úpravy, ktorá sa aplikovala od 1. januára 2011 do 30. júna 2014, bol držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu len v prípade, ak bol registrovaný podľa osobitného predpisu v súvislosti s dosahovaním príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti (mal pridelené daňové identifikačné číslo). Ak držiteľ licencie L1A zrušil registráciu podľa osobitného predpisu, dňom zrušenia registrácie stratil na účely sociálneho poistenia status samostatne zárobkovo činnnej osoby, a to aj v prípade, ak bol i naďalej držiteľom licencie L1A.

Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva, že názor najvyššieho súdu, podľa ktorého licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladanej v ustanovení § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, keď sama osebe nezakladá jej držiteľovi

aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť (lebo túto môže vykonávať až na základe dohody, resp. zmluvy s iným poskytovateľom), a podľa ktorého pojem „samostatná zdravotnícka prax“ v zmysle § 10 ods. 1 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti vykonávaná na základe licencie L1A nie je možné bez ďalšieho stotožniť s pojmom „samostatná zárobková činnosť“ v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 (to isté sa vzťahuje na pojem „licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe“ a na pojem „oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu pre účely sociálneho poistenia“), nemá ústavne udržateľnú oporu v texte zákona. Takéto právne posúdenie vecí je preto arbitrárne.

12. Ďalej podľa názoru najvyššieho súdu povinnosťou sťažovateľky pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca – lekára v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bodu 1 v spojení s § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je posudzovať príjmy poistenca – lekára osobitne vo vzťahu k licencií L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010. Ani toto právne posúdenie najvyššieho súdu nemá podľa sťažovateľky ústavne udržateľnú zákonnú oporu.

Vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby závisí od výšky príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov. Pri posudzovaní vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nie je rozhodujúce, na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu dosiahla samostatne zárobkovo činná osoba príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. V ustanovení § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je uvedená bližšia špecifikácia dosiahnutých príjmov. Rozhodujúca je len tá skutočnosť, že fyzická osoba, ktorá spĺňa právnu definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia, dosiahla v rozhodujúcom roku príjem podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov.

Ustanovenie § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení neupravuje vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia osobitne vo vzťahu ku každému oprávneniu, ktoré zakladá fyzickej osobe status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Toto ustanovenie sa nemôže vykladať izolovane od ustanovení § 5, § 14 ods. 1 písm. b), § 15 ods. 1 písm. b), § 128 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c) a ods. 11 písm. c), § 129 ods. 1 a § 138 zákona o sociálnom poistení, ako aj § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov, resp. sa vykladať v rozpore s týmito ustanoveniami. Právna interpretácia uvedenej otázky zo strany najvyššieho súdu pritom zjavne vychádza z izolácie interpretácie § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od ostatných už uvedených právnych predpisov, hoci tieto sú pre správnu interpretáciu veci nevyhnutné. Ani tento záver najvyššieho súdu preto nemá ústavne udržateľnú zákonnú oporu a je arbitrárny.

13. Sťažovateľka tiež nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého konanie začaté z podnetu pobočky sťažovateľky ako jej organizačnej zložky nezbavuje sťažovateľku povinnosti zabezpečiť účastníkovi konania ochranu jeho oprávnení, ktoré sú konkretizáciou základného práva na inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne i základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a ktoré sú účastníkovi konania priznané aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná v zmysle čl. 7 ods. 5 ústavy.

Podľa názoru sťažovateľky je tento záver najvyššieho súdu nepreskúmateľný, lebo okrem odkazu na všeobecné ústavné princípy a zásady základného práva na súdnu a inú právnu ochranu nijako bližšie nie je tento záver odôvodnený. Už tento samotný fakt spôsobuje, že rozsudok najvyššieho súdu porušuje právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, keďže nedáva odpoveď na riešený problém požadovaným spôsobom a v ústavou požadovanej kvalite. Okrem toho je tento záver najvyššieho súdu aj arbitrárny, lebo si priamo protirečí s právnou úpravou zákona o sociálnom poistení, ktorá v zmysle § 195 (na rozdiel od zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len "Správny poriadok") výslovne neukladá pobočke sťažovateľky povinnosť dať účastníkom konania možnosť vyjadrenia sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu a k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

Toto je opodstatnené aj v súvislosti s ustanovením § 172 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa na konanie vo veciach sociálneho poistenia nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ktorý postup tvrdený najvyšším súdom predpokladá a upravuje. Zákonodarca tým urobil zrejmy rozdiel v procesnom postupe podľa zákona o sociálnom poistení a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len "Správny poriadok"). Ani tento záver najvyššieho súdu preto nemá ústavne udržateľný fundament, ale ani ústavne udržateľnú zákonnú oporu.

14. Ďalším dôvodom arbitrárnosti rozsudku najvyššieho súdu je, že nespĺňa ústavné požiadavky na presvedčivosť a relevantnosť odôvodnenia rozhodnutia, a to v situácii, keď tento rozsudok predstavuje odklon od skoršej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v obdobných, či dokonca rovnakých veciach. Najvyšší súd sa v rozsudku ústavou požadovaným spôsobom a v ústavou požadovanej kvalite nevysporiadal s argumentáciu sťažovateľky predloženou v konaní.

15. Napokon sa sťažovateľka venuje ilustrovaniu dôsledkov, ktoré podľa jej presvedčenia rozsudok najvyššieho súdu prináša.

16. Sťažovateľka na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie požaduje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo Sociálnej poisťovne na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod spisovou značkou 10Sžsk/33/2017 rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.05.2019, sp. zn.: 10Sžsk/33/2017, v spojení s uznesením veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.04.2019, sp. zn.: IVs/1/2019, porušené boli.

II. Základné právo Sociálnej poisťovne na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a súvisiace právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu

SR v konaní vedenom pod spisovou značkou 10Sžsk/33/2017 Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.05.2019, sp. zn.: 10Sžsk/33/2017, v spojení s uznesením veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.04.2019, sp. zn.: 1Vs/1/2019, porušené boli.

III. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.05.2019, sp. zn.: 10Sžsk/33/2017 a uznesenie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.04.2019, sp. zn.: 1Vs/1/2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

17. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd podľa ustanovenia § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019, ako aj vykonateľnosť uznesenia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, keďže odklad vykonateľnosti týchto rozhodnutí nie je v rozpore so žiadnym verejným záujmom. Uznesenie veľkého senátu sa dotýka veľkého počtu osôb (v júli 2019 evidovala sťažovateľka 221 490 samostatne zárobkovo činných osôb) a jeho dôsledky v praxi by boli pri súčasnom legislatívnom prostredí absolútne nevykonateľné s tým, že praktická aplikácia týchto záverov by nevyhnutne vyžadovala zmenu samotného vykazovania príjmov a daňových priznaní samostatne zárobkovo činných osôb, resp. zmenu legislatívy v sociálnom poistení.

B.

18. Ústavnému súdu bola 29. novembra 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základných práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, ale aj porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkami najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 30/2018 z 21. augusta 2019, sp. zn. 7 Sžsk 55/2018 z 21. augusta 2019, sp. zn. 7 Sžsk 147/2018 z 21. augusta 2019

a sp. zn. 7 Sžsk 10/2018 z 21. augusta 2019 a postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal. Táto ústavná sťažnosť bola vedená pod sp. zn. Rvp 2166/2019.

19. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 30/2018 z 21. augusta 2019 bola zamietnutá kasačná sťažnosť sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20 Sa 30/2016-66 z 15. decembra 2017, ktorým vo veci [REDAKOVANÉ] ako žalobcu bolo zrušené rozhodnutie sťažovateľky a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie.

20. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 55/2018 z 21. augusta 2019 bol na základe kasačnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len [REDAKOVANÉ]) ako žalobkyne zrušený rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14 Sa 15/2017-83 z 12. marca 2018 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

21. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 147/2018 z 21. augusta 2019 bola zamietnutá kasačná sťažnosť sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20 Sa 5/2018-77 z 29. júna 2018, ktorým bolo zrušené rozhodnutie sťažovateľky z 18. decembra 2017 vo veci [REDAKOVANÉ] ako žalobcu.

22. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 10/2018 z 21. augusta 2019 bol na základe kasačnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len [REDAKOVANÉ]) ako žalobkyne zrušený rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Sa 11/2017-65 z 8. novembra 2017 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

23. V ďalšom je text ústavnej sťažnosti v podstate takmer doslovne zhodný s textom ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 9. septembra 2019, pričom je obsahovo zhrnutý v odsekoch 6 až 15.

24. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd po prijatí tejto ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo Sociálnej poisťovne na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu SR v konaniach vedených pod spisovými značkami 7Sžsk/30/2018, 7Sžsk/55/2018, 7Sžsk/147/2018, 7Sžsk/10/2018, rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.08.2019, sp. zn.: 7Sžsk/30/2018, sp. zn.: 7Sžsk/55/2018, sp. zn.: 7Sžsk/147/2018, sp. zn.: 7Sžsk/10/2018, v spojení s uznesením veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.04.2019, sp. zn.: 1Vs/1/2019, porušené boli.

II. Základné právo Sociálnej poisťovne na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a súvisiace právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu SR v konaniach vedených pod spisovými značkami 7Sžsk/30/2018, 7Sžsk/55/2018, 7Sžsk/147/2018, 7Sžsk/10/2018, rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.08.2019, sp. zn.: 7Sžsk/30/2018, sp. zn.: 7Sžsk/55/2018, sp. zn.: 7Sžsk/147/2018, sp. zn.: 7Sžsk/10/2018, v spojení s uznesením veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.04.2019, sp. zn.: 1Vs/1/2019, porušené boli.

III. Rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.08.2019, sp. zn.: 7Sžsk/30/2018, sp. zn.: 7Sžsk/55/2018, sp. zn.: 7Sžsk/147/2018, sp. zn.: 7Sžsk/10/2018 a uznesenie veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.04.2019, sp. zn.: 1Vs/1/2019, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

25. Napokon sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudkov najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 30/2018, sp. zn. 7 Sžsk 55/2018, sp. zn. 7 Sžsk 147/2018, sp. zn. 7 Sžsk 10/2018 z 21. augusta 2019, ako aj uznesenia veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, keďže odklad vykonateľnosti nie je v rozpore so žiadnym verejným záujmom. Poukazuje aj na to, že v inej obdobnej veci uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžsk 94/2018 z 23. septembra 2019 konajúci trojčlenný senát postúpil prejednávajúcu vec týkajúcu sa posúdenia právneho postavenia držiteľov licencie na výkon samostatnej zdravotníckej

praxe (L1A) na účely sociálneho poistenia na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu správneho kolégia najvyššieho súdu z dôvodu, že sa so závermi vyjadrenými v uznesení veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019 nestotožňuje a chce sa od nich odchýliť.

26. Uznesením pléna ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 1/2020-8 z 15. januára 2020 bolo rozhodnuté, že ústavné sťažnosti sťažovateľky vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1579/2019 a pod sp. zn. Rvp 2166/2019 sa spájajú na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1579/2019.

27. Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. KP 3/2019-2010, Snj 2/2019-62 z 3. decembra 2019 doručeného ústavnému súdu 11. decembra 2019 vyplýva, že požaduje ústavnú sťažnosť odmietnuť ako podanú zjavne neoprávnenou osobou, prípadne vo veci samej vysloviť, že základné práva sťažovateľky porušené neboli.

28. Po zhrnutí obsahu uznesenia veľkého senátu správneho kolégia a následného rozsudku trojčlenného kasačného senátu (s uvedením podrobného odôvodnenia týchto rozhodnutí) dospieva podpredsedníčka najvyššieho súdu k názoru, že najvyšší súd dal dostatočné odpovede na všetky relevantné námietky sťažovateľky a že jeho argumentácia nevykazuje žiadne známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti, v dôsledku čoho nemohlo byť porušené označené právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Poukazuje pritom aj na publikované rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 20/2011 z 15. decembra 2011.

29. V súvislosti s doručovaním uznesenia veľkého senátu správneho kolégia podpredsedníčka najvyššieho súdu uviedla, že rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia je vyjadrením zjednocovacej činnosti v rámci správneho kolégia najvyššieho súdu v otázkach, ktoré mu boli kasačným senátom postúpené. Formou uznesenia podľa § 466 ods. 5 písm. b) Správneho súdneho poriadku veľký senát správneho kolégia nesmeruje ku konkrétnemu rozhodnutiu v konkrétnej veci. Uznesenie veľkého senátu správneho kolégia podľa § 466 ods. 5 písm. b) má precedenčný charakter s povahou zásadného

významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť. Nemá povahu bezprostredného individuálneho aktu o právach, povinnostiach či oprávnených záujmoch účastníkov konkrétneho súdneho konania. Takú povahu má až rozhodnutie trojčlenného kasačného senátu, ktorému bola vec veľkým senátom správneho kolégia postúpená (§ 466 ods. 6 Správneho súdneho poriadku). Vzhľadom na už uvedené nie je ani dôvod na doručovanie uznesenia podľa ustanovenia § 466 ods. 5 písm. b) Správneho súdneho poriadku účastníkom konania, pretože vo vzťahu k nim nemôže mať účinky právoplatnosti a vykonateľnosti. Rozhodnutia tohto druhu sú publikované v informačných systémoch súdnictva v súlade s ustanovením § 23 zákona o súdoch. Ak je predmetom konania vedeného pred veľkým senátom správneho kolégia najvyššieho súdu len niektorá čiastková sporná otázka, ktorú zároveň veľký senát správneho kolégia vybaví postupom podľa § 466 ods. 5 písm. b) Správneho súdneho poriadku, teda vo forme uznesenia, vo výroku ktorého rozhodne o otázke rozhodujúcej pre posúdenie veci a súčasne (v tom istom uznesení) rozhodne o postúpení veci senátu, ktorý mu vec postúpil alebo predložil, nie je dôvodné toto uznesenie doručovať účastníkom konania. Účastníkom konania sa doručí až konečné rozhodnutie trojčlenného kasačného senátu vo veci samej vychádzajúce aj zo záverov prijatých v konaní pred veľkým senátom správneho kolégia. Iná situácia by, samozrejme, nastala, ak by veľký senát správneho kolégia postupoval podľa ustanovenia § 466 ods. 5 písm. a) Správneho súdneho poriadku a sám by rozhodol v merite veci.

30. V ďalšom sa podpredsedníčka najvyššieho súdu vyjadruje k otázke aktívnej legitímácie sťažovateľky vystupujúcej v pozícii orgánu verejnej správy. S poukazom na ustanovenie § 122 zákona o ústavnom súde zdôrazňuje, že ústavnú sťažnosť môže podať iba osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody. Tieto práva patria medzi tzv. obranné práva jednotlivca voči moci verejnej. Zabezpečujú mu teda predovšetkým určitý autonómny priestor sebarealizácie. Ústava priznáva základné práva a slobody fyzickým a právnickým osobám s tým, že v jednotlivých článkoch rozlišuje fyzické a právnické osoby vo všeobecnom ponímaní (používané pojmy typu „každý“, „nikomu“, „nikto“), ďalej subjektom základných práv a slobôd môžu byť výlučne štátni občania Slovenskej republiky alebo príslušníci národnostných menšín a etnických skupín, prípadne cudzinci.

Sťažovateľka ako orgán verejnej moci (a užšie ako orgán verejnej správy) tieto znaky nenapĺňa. Iná situácia by nastala, ak by sťažovateľka vystupovala ako subjekt horizontálneho právneho vzťahu, teda v pozícii právnickej osoby. V predmetnej veci sťažovateľka vystupovala v pozícii orgánu verejnej moci uplatňujúceho si svoju právomoc. Z judikatúry ústavného súdu možno odôvodniť, že by bolo nelogické a v zrejmom rozpore s prirodzenou právnou koncepciou ľudských práv a základných slobôd, z ktorej vychádza aj ústavná úprava, ako aj dohovor, aby nositeľmi týchto práv a slobôd boli orgány verejnej moci a ich ochranu by zabezpečoval ústavný súd. Podobne postupuje v tejto problematike aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý neprijíma sťažnosti podané nositeľmi verejnej moci. Treba poukázať aj na uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 539/2010 z 9. decembra 2010, sp. zn. II. ÚS 80/09 z 12. februára 2009, sp. zn. II. ÚS 87/09 a ďalšie.

31. Podpredsedníčka najvyššieho súdu ďalej uviedla, že vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Vs 1/2019 predsedal veľkému senátu správneho kolégia [REDAKOVANÉ] na základe opatrenia predsedníčky najvyššieho súdu z 18. marca 2019 vydaného v zmysle opatrenia č. 5 čl. IV písm. d) o zmene a doplnení rozvrhu práce najvyššieho súdu pre rok 2019. Dôvod prijatia tohto opatrenia spočíval v tom, že predseda správneho kolégia [REDAKOVANÉ] bol dlhodobo práceneschopný a v zmysle rozvrhu práce v znení v rozhodnom čase zastupujúca predsedníčka veľkého senátu správneho kolégia [REDAKOVANÉ] bola členkou trojčlenného kasačného senátu najvyššieho súdu, ktorý vec postúpil práve veľkému senátu správneho kolégia, pričom rozvrh práce už ďalšieho (v poradí druhého) zastupujúceho predsedu veľkého senátu správneho kolégia neupravoval.

Je mylné tvrdenie sťažovateľky, že v prípade „povinných“ členov veľkého senátu správneho kolégia, ktorým je aj predseda kolégia, ktorý veľkému senátu správneho kolégia predsedá, zákonodarca jednoznačne a nespochybniteľne vyňal spod pôsobnosti zákona o súdoch, ktorý určovanie zákonného sudcu vykonáva prostredníctvom pravidiel stanovených rozvrhom práce daného súdu. Takáto právna úprava však v Správnom súdnom poriadku, ale ani v Civilnom sporovom poriadku *expressis verbis* zakotvená nie je. Zákon o súdoch v ustanovení § 1 upravuje okrem iného aj základné zásady činnosti súdov, vnútornú organizáciu činnosti súdov, ich riadenie a správu. Podľa ustanovenia § 3

ods. 3 sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa ods. 4, podľa ktorého zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a rozvrhom práce.

Aj na zloženie veľkého senátu správneho kolégia môžu mať vplyv vznesené námietky zaujatosti a iné okolnosti, pre ktoré je sudca z konania a rozhodovania vylúčený, ale aj dôsledky práceneschopnosti a udalostí znemožňujúcich sudcovi účasť na činnosti veľkého senátu správneho kolégia. Nie je možné vylúčiť, že sa uvedené prekážky budú vzťahovať aj na predsedu kolégia a brániť mu tým vo výkone funkcie predsedu veľkého senátu správneho kolégia, alebo môže nastať situácia, že predseda kolégia nie je zvolený. Správny súdny poriadok s týmito okolnosťami nepočíta. Rovnako nepočíta so situáciou, ak by predseda kolégia bol členom trojčlenného kasačného senátu, ktorý vec postúpil veľkému senátu správneho kolégia. To všetko sú situácie, ktoré v činnosti súdov je potrebné riešiť na dennej báze, a pokiaľ sa zákonodarca nezaoberal v procesnej úprave (v Správnom súdnom poriadku) ich konkrétnym riešením, nemožno dospieť k inému záveru, než k takému, že sa tak stalo práve so zreteľom na právnu úpravu organizácie súdnej činnosti prostredníctvom rozvrhov práce. Iný výklad by znamenal pre prípad existencie prekážok na strane predsedu kolégia ako predsedu veľkého senátu správneho kolégia formalizmus vedúci k *denegationis iustitiae*.

Zmena v zložení veľkého senátu správneho kolégia vzhľadom na práceneschopnosť predsedu kolégia sa uskutočnila v súlade s rozvrhom práce, čo v danom prípade spochybnené nie je. Preto nie je možné dospieť k záveru, že sťažovateľke bolo odňaté právo na zákonného sudcu. Kritériom práva na zákonného sudcu (zvlášť v senátnom rozhodovaní) nemôže byť trvanie na účasti jedného konkrétneho sudcu na konaní a rozhodovaní, hoci mu v tom bránia zákonom predpokladané prekážky. Sťažovateľke nič nebránilo namietat' zloženie veľkého senátu správneho kolégia, ktoré bolo možné vyvodit' z publikovaného znenia rozvrhu práce, ako aj z oznámenia o verejnom vyhlásení rozhodnutia zo 17. apríla 2019 obsahujúceho zloženie veľkého senátu správneho kolégia.

32. Z repliky sťažovateľky z 31. januára 2020 doručenej ústavnému súdu elektronicky 3. februára 2020, ktorou reaguje na vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho

súdu, vyplýva, že sťažovateľka v plnom rozsahu zotrúva na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti, pričom opakuje podstatu jej hlavných argumentov.

Sťažovateľka sa dovoláva aj viacerých ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu, v ktorých bol prijatý právny názor zhodný s jej stanoviskom (sp. zn. 1 Sžso 16/2016 z 27. júna 2017, sp. zn. 9 Sžso 122/2015 z 26. júla 2017, sp. zn. 7 Sžso 53/2010 z 30. júna 2011, sp. zn. 7 Sžso 27/2010 z 1. júla 2011, sp. zn. 10 Sžso 59/2015 z 28. septembra 2016, sp. zn. 9 Sžso 43/2016 z 30. mája 2016, sp. zn. 7 Sžsk 109/2018 z 27. novembra 2019).

Poukazuje tiež na to, že v inej obdobnej veci (sp. zn. 9 Sžk 94/2018) sa iný senát najvyššieho súdu nestotožnil so závermi vyjadrenými v uznesení veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, a preto vec postúpil uznesením z 23. septembra 2019 na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu správneho kolégia s tým, že navrhol vysloviť právny názor odlišný od uznesenia veľkého senátu správneho kolégia.

33. Z uznesenia veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019 vyplýva, že veľký senát správneho kolégia na otázky nastolené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 18. februára 2019 prijíma tieto odpovede:

„Odpoveď na 1/ otázku: Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti zdravotníckych pracovníkoch stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia alebo na inom mieste ako zdravotníckom zariadení, a preto licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona čl. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, keď sama o sebe nezakladá jej držiteľovi aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť, ktorú môže vykonávať až na základe dohody /zmluvy/ s iným poskytovateľom. Pojem samostatná zdravotnícka prax v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. vykonávaná na základe licencie L1A nie je možné bez ďalšieho stotožniť s pojmom samostatná zárobková činnosť v zmysle § 5 písm. c/ zákona čl. 461/2003 Z.z. a pojem licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe s pojmom

oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu pre účely sociálneho poistenia.

Odpoveď na 2/ otázku: Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca – lekára, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov je posudzovať príjmy poistenca – lekára osobitne vo vzťahu k licencií L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z..

Odpoveď na 3/ otázku: Konanie podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov začaté z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne v zmysle § 184 ods. 8 v spojení s § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. nezbavuje Sociálnu poisťovňu povinnosti zabezpečiť účastníkovi konania ochranu jeho oprávnení, ktoré sú konkretizáciou základného práva na inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, prípadne i základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ktoré mu priznávajú aj medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Postupuje vec senátu 10S na prejednanie a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sa/4/2017-70 zo dňa 7. júla 2017.“

34. Z rozsudku trojčlenného kasačného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžsk 33/2017 z 22. mája 2019 vyplýva, že najvyšší súd kasačnú sťažnosť podanú sťažovateľkou zamietol. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu sa nemožno stotožniť s právnym názorom sťažovateľky, podľa ktorého vydaním licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe zdravotníckym pracovníkom v povolání lekár podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti získa jej držiteľ bez ďalšieho status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Podľa § 10 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti samostatná zdravotnícka prax je poskytovaním

zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, a preto licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladanej v ustanovení § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, pretože sama osebe nezakladá jej držiteľovi možnosť vykonávať licencovanú činnosť, keďže túto môže vykonávať až na základe dohody, resp. zmluvy s iným poskytovateľom. Podmienky výkonu samostatnej zdravotníckej praxe u iného poskytovateľa a obsah vzájomných vzťahov lekára – držiteľa licencie L1A a iného poskytovateľa, u ktorého môže držiteľ licencie L1A realizovať svoje zdravotnícke povolanie, zákon neupravuje a mlčí o tom aj dôvodová správa. Zákon teda nevylučuje, aby tento vzťah nemohol byť (správne má byť zrejme „mohol byť“, pozn.) aj pracovnoprávny, pričom samotné znenie § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení predpokladá možnosť, že držiteľmi oprávnení môžu byť aj osoby v pracovnoprávnom pomere, v dôsledku čoho nebudú pre účely tohto zákona samostatne zárobkovo činnými osobami. Sťažovateľka pre svoje rozhodnutie o tom, že ■■■■■ mala status samostatne zárobkovo činnej osoby, nevykonala žiadne dokazovanie a neskúmala, či ■■■■■ ■■■■■ naplnila zákonom ustanovené znaky samostatnej zdravotníckej praxe a či dosahovala príjem vyžadovaný zákonom pre vznik a zánik povinného poistenia, teda či všetky príjmy vykázané v daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení. Formálna existencia licencie L1A je založená na splnení podmienok ustanovených zákonom na jej vydanie. Bez skúmania týchto podmienok je akýkoľvek záver o stotožnení samostatnej zdravotníckej praxe so samostatnou zárobkovou činnosťou nepodložený a predčasný. Pokiaľ je licencia osvedčením o tom, že lekár má spôsobilosť na právne úkony v celom rozsahu, je zdravotne a odborne spôsobilý, bezúhonný, zapísaný v registri komory a dôveryhodný (pričom podmienky na vydanie licencie musí spĺňať po celý čas jej platnosti), potom nemožno prijať ako racionálny názor o povinnosti licenciu vrátiť iba preto, že aktuálne nie je využívaná na výkon samostatnej zárobkovej činnosti. Licencia preukazuje splnenie uvedených podmienok a je vydaná na dobu neurčitú a za poplatok. Navyše, zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva pre držiteľa licencie povinnosť jej držbu oznamovať alebo ju vracieť, pokiaľ nie je využívaná. Vydanie licencie na základe takto stanovených podmienok nemožno považovať za licenciu na výkon regulovanej činnosti, ktorú musí držiteľ

vykonávať s tým, že inak by sa mala vrátiť. Licencia je osvedčením o tom, že jej držiteľ spĺňa podmienky ustanovenia § 69 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, ktorý však medzi podmienkami jej vydania neuvádza samotný výkon tejto činnosti. Z toho teda možno vyvodiť, že pojem „samostatná zdravotnícka prax vykonávaná na základe licencie L1A“ nie je možné bez ďalšieho stotožniť s pojmom „samostatná zárobková činnosť“ a pojem „licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe“ s pojmom „oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu“ pre účely sociálneho poistenia. Argumentácia, podľa ktorej nie je rozhodujúce, či držiteľ licencie L1A samostatnú zdravotnícku prax aj reálne vykonáva, bráni tomu, aby bolo možné zistiť materiálnu rovinu pre záver, či výkon samostatnej zdravotníckej praxe naplnil znaky samostatnej zárobkovej činnosti. Keďže samotný status samostatne zárobkovo činnnej osoby nezakladá automaticky účasť na sociálnom poistení, vyvstáva tiež otázka, či príjmy, ktoré [REDAKOVANÉ] dosiahla v rokoch 2005 a 2006, predstavovali príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti v spojení s ustanovením § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov vyžadované pre účely vzniku povinného poistenia v zmysle § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pričom, navyše, sťažovateľka sa vôbec nevysporiadala s tvrdením [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], podľa ktorého táto nevykonávala zárobkovú činnosť na základe licencie L1A, a teda nemala z nej príjem. Tu treba poukázať aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 20/2011 z 15. decembra 2011 publikované aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 4/2012 pod č. 72. Vyplýva z neho, že sťažovateľka mala na účely rozhodnutia o povinnej účasti [REDAKOVANÉ] posudzovať jej príjmy výlučne len vo vzťahu k licenci L1A.

Za nezákonný treba považovať aj postup, ktorý predchádzal vydaniu preskúmaných rozhodnutí sťažovateľky. Jej pobočka vydala 2. septembra 2016 rozhodnutie o zmene zániku takmer po desiatich rokoch od podania odhlášky [REDAKOVANÉ], a to bez toho, aby ju informovala, že na základe licencie L1A, ktorú jej predložila Slovenská lekárska komora, považuje podanie odhlášky z povinného poistenia za nedôvodné, čím sa táto skutočnosť stala spornou a treba o nej vydať rozhodnutie. Sťažovateľka argumentovala odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 20/2010 na podporu tvrdenia, že nemala povinnosť oboznamovať [REDAKOVANÉ] o začatí konania, keďže prvým úkonom vykonaným v konaní začatom

ex offio môže byť aj doručenie rozhodnutia vo veci samej. Odhliadnuc od skutočnosti, že takýto záver prijal najvyšší súd v podstatne odlišnej veci, nemožno prehliadať ústavou zaručené základné právo účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy). V danom prípade išlo o konanie začaté na podnet pobočky sťažovateľky, ktoré je v zmysle § 185 ods. 4 zákona o sociálnom poistení začaté dňom, keď príslušná pobočka urobila voči účastníkovi konania prvý úkon. Ak by ním bolo doručenie rozhodnutia, konanie by začalo aj skončilo v jednom časovom okamihu, takže by nebolo možné hovoriť o riadnom procese. Zároveň by tým bolo vylúčené zákonom priznané právo účastníka nazerať do spisu, predkladať návrhy a vyjadrenia, či navrhnúť dôkazy na podporu vlastných tvrdení. Ide o procesné oprávnenia účastníka konania, ktoré sú konkretizáciou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

35. Z rozsudkov trojčlenných kasačných senátov najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 30/2018 z 21. augusta 2019, ako aj sp. zn. 7 Sžsk 147/2018 z 21. augusta 2019 vyplýva, že nimi boli zamietnuté kasačné sťažnosti podané sťažovateľkou. V oboch prípadoch zaujal najvyšší súd rovnaký právny názor ako vo veci sp. zn. 10 Sžsk 33/2017, resp. v rozsudku z 22. mája 2019, a to vychádzajúc zo zásadných právnych záverov vyslovených v uznesení veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019.

36. Z rozsudku trojčlenného kasačného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 55/2018 z 21. augusta 2019 vyplýva, že ním bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14 Sa 15/2017-83 z 12. marca 2018, ktorým bola zamietnutá žaloba ■■■■■ ■■■■■ smerujúca proti rozhodnutiu sťažovateľky č. 41669-2/2017-BA z 9. augusta 2017. Podľa názoru najvyššieho súdu nemožno súhlasiť s právnymi závermi Krajského súdu v Trenčíne, ktoré dali za pravdu sťažovateľke. Vec sa totiž musí právne posúdiť v zmysle uznesenia veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019.

37. Z rozsudku trojčlenného kasačného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 10/2018 z 21. augusta 2019 vyplýva, že ním bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Sa 11/2017-65 z 8. novembra 2017, ktorým bola zamietnutá žaloba ■■■■■ ■■■■■ smerujúca proti rozhodnutiu sťažovateľky č. 28788-2/2017-BA z 27. marca 2017. Podľa názoru najvyššieho súdu nemožno súhlasiť s právnymi závermi Krajského súdu v Prešove, ktoré dali za pravdu sťažovateľke. Vec sa totiž musí právne posúdiť v zmysle uznesenia veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúra

38. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

39. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

40. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

41. Predpokladom procesnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že fyzická osoba alebo právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 19/04 z 28. januára 2004).

42. Podľa názoru ústavného súdu konanie pred správny súdom súvisí s postavením sťažovateľa ako nositeľa moci, aj keď pred súdom túto moc vrchnostensky nevykonáva, a preto aj procesné práva sú prepojené s jeho mocenským postavením, a ich porušenie nemôže byť teda namietané cez ústavnú sťažnosť. Súdna ochrana zvlášť v správnom súdnictve súvisí taktiež s ochranou slobodnej sféry súkromných osôb, a to špecificky pred výkonnou mocou (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 80/09 z 12. februára 2009).

43. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomenul taktiež čl. 34 dohovoru, ktorý explicitne zakazuje vládnym orgánom vysokých zmluvných strán podávať sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva. Rovnaký prístup možno pozorovať v Českej republike (porovnaj stanovisko sp. zn. PL. ÚS-st 9/99, uznesenie sp. zn. III. ÚS 516/03, z ostatnej doby uznesenie sp. zn. I. ÚS 3103/08, <http://nalus.usoud.cz>), v Slovinsku (sklep Up-98/06 z 21. decembra 2006, www.us-rs.si) a v Chorvátsku (U-III-4845/2004, www.codices.coe.int). (uznesenie sp. zn. II. ÚS 80/09 z 12. februára 2009).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III. A. Aktívna procesná legitímácia sťažovateľky k uplatňovaniu ochrany podľa ústavy

44. Pri predbežnom prerokovaní návrhu bolo potrebné riešiť otázku, či sťažovateľka je alebo nie je osobou oprávnenou na podanie ústavných sťažností z dôvodu, že je orgánom verejnej správy, ktorý v predmetnom konaní aplikoval svoju právomoc, keď správou žalobou napadnutým rozhodnutím určoval poistné.

45. Sťažovateľka v danej súvislosti poukazuje na judikatúru ústavného súdu, ktorá vykladá aktívnu legitímáciu orgánov verejnej moci na podanie ústavnej sťažnosti reštriktívne, avšak požaduje hodnotiť nastolenú situáciu ako dôvod výnimočného odklonu od ustálenej judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa procesnej legitímácie orgánov verejnej moci na podanie ústavnej sťažnosti s poukazom na účel jej zriadenia a činnosti, ktorý má dopad na práva širšej verejnosti pri poskytovaní dávok sociálneho zabezpečenia.

Podpredsedníčka najvyššieho súdu je presvedčená, že sťažovateľka ako orgán verejnej moci je subjektom zjavne neoprávneným domáhať sa porušenia práv podľa ústavy a dohovoru.

46. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu je nositeľom základných práv podľa ústavy (inak) orgán verejnej moci alebo Slovenská republika výlučne v prípade, že v napadnutom konaní vystupoval v pozícii účastníka horizontálneho právneho vzťahu ako nositeľ rovnocenných práv a povinností ako protistrana sporu, čiže ako štandardná právnická osoba (napr. ochrana vlastníckeho práva, konanie o náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia a pod. – pozri napr. nález sp. zn. II. ÚS 145/2019).

Ak vystupuje orgán verejnej moci vo vrchnostenskom, mocenskom postavení, teda pri výkone jej zverenej časti verejnej moci (napr. prokurátor pri podávaní mimoriadneho opravného prostriedku – uznesenie sp. zn. II. ÚS 19/04, správne orgány vystupujúce v správnom súdnictve ako žalované – uznesenie sp. zn. II. ÚS 80/09, minister

spravodlivosti proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu Súdnej rady Slovenskej republiky – uznesenie sp. zn. II. ÚS 136/2020 a pod.), nie je nositeľom základných práv a slobôd, a teda nepožíva ochranu poskytovanú ústavou základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb.

Výslovne ustanovenú procesnú legitimáciu na podanie návrhu na začatie osobitného typu konania pred ústavným súdom má podľa čl. 127a ústavy v spojení s § 136 zákona o ústavnom súde len obec alebo vyšší územný celok pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti z dôvodu ústavného záujmu na ochrane samosprávnej slobody. V tomto prípade ak samosprávna územná jednotka rozhodovala v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti, môže sa domáhať ochrany pred nezákonnými zásahmi do jej samosprávnej činnosťou zo strany štátu. V žiadnom inom prípade nie je orgán verejnej moci pri výkone jej zverenej verejnej moci legitimovaný na podanie ústavnej sťažnosti.

47. V daných prípadoch nepochybne sťažovateľka vystupovala ako nositeľ verejnej moci pri výkone sociálneho poistenia, teda rozhodovala v rámci svojho portfólia zverených kompetencií v nerovnom, vrchnostenskom postavení s dotknutými žalobcami o ich právach a povinnostiach. Na uvedenom nič nemení ani sťažovateľkina argumentácia o výnimočnosti situácie a odkázanosti širšej verejnosti na platobnú schopnosť sťažovateľky a nepochybný záujem na riadnom výkone sociálneho poistenia. Uvedená argumentácia však nie je relevantným dôvodom na odklon od doterajšej rozhodovacej praxe ústavného súdu a odlišné posudzovanie procesnej legitimácie sťažovateľky, ktoré by bolo vo svojom dôsledku nedôvodne diskriminačné vo vzťahu k iným orgánom verejnej moci, ktorých sťažnosti ústavný súd štandardne odmieta pre nedostatok aktívnej procesnej legitimácie.

48. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka nie je osobou oprávnenou na podanie ústavných sťažností, a preto ich ústavný súd v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde odmietol.

III. B. Aktívna procesná legitímácia sťažovateľky k uplatňovaniu ochrany podľa dohovoru

49. Časti ústavných sťažností, ktorými sťažovateľka namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením veľkého senátu správneho kolégia, ako aj rozsudkami trojčlenných kasačných senátov, treba tiež považovať za podané neoprávnenou osobou.

50. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

51. Podľa čl. 34 dohovoru súd môže prijímať sťažnosti od ktoréhokoľvek jednotlivca, mimovládnej organizácie alebo od skupiny osôb, ktoré sa považujú za poškodené v dôsledku porušenia práv priznaných dohovorom alebo jeho protokolmi jednou z Vysokých zmluvných strán. Vysoké zmluvné strany sa zaväzujú, že nebudú žiadnym spôsobom brániť účinnému výkonu tohto práva.

52. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (Karagiannis proti Grécku, rozhodnutie č. 33408/05 z 27. 9. 2007, Breisacher proti Francúzsku rozhodnutie č. 76976/01 z 26. 8. 2003, Danderyds Kommun proti Švédsku, rozhodnutie č. 52559/99 zo 7. 6. 2001, Yershova proti Rusku, rozhodnutie č. 1387/04 z 8. 4. 2010, Kotov proti Rusku rozhodnutie č. 54522/00 zo 14. 1. 2010, Ismeta Bačić proti Chorvátsku rozhodnutie č. 43595/06 z 19. 6. 2008 a ďalšie) v tejto súvislosti striktne odlišuje tzv. „vládne organizácie“, za ktoré považuje právnické osoby, ktoré nie sú dostatočne nezávislé od štátu. Medzi ne radí napr. ústredné orgány štátnej správy, ale aj decentralizované orgány územnej samosprávy ako obce a vyššie územné celky a nimi zriadené obchodné spoločnosti, či fyzické a právnické osoby, na ktoré bol prenesený výkon určitej časti verejnej moci (správca konkurznej podstaty, likvidátor, riaditeľ školy a pod.). Uvedeným „vládnym organizáciám“ Európsky súd pre ľudské práva nepriznáva aktívnu procesnú legitímáciu na podanie sťažnosti. Túto judikatúru si ústavný súd osvojil napr. v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 145/2019.

53. Ochrany práv vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru sa *ratione personae* nemôžu domáhať iné subjekty, ako tie, ktoré sú uvedené v čl. 34 dohovoru. Sťažovateľka ako orgán štátnej správy ochranu práv vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru nepožíva. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že sťažovateľkou namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru v týchto veciach nie je aplikovateľné *ratione personae*. Preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde tieto časti sťažnosti odmietol ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

III. C. K návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutých rozsudkov

54. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

55. Jedným z nevyhnutných predpokladov pre pozitívne rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia je prijatie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu na ďalšie konanie, teda aspoň potenciálna možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej moci v meritórnom náleze ústavného súdu a s tým spojený predpoklad zrušenia napadnutého rozhodnutia z dôvodu jeho protiústavnosti.

Zároveň, vychádzajúc z dikcie citovaného § 129 zákona o ústavnom súde, je možné uvažovať o odklade vykonateľnosti len toho-konkrétneho rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorého ústavná konformita je predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu, teda je v petite ústavnej sťažnosti označené ako porušujúce základné práva a slobody sťažovateľa.

Trvanie odkladu vykonateľnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia môže byť časovo viazané len do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti, pretože účelom odkladu vykonateľnosti rozhodnutia je zabránenie vzniku hroziacej závažnej ujmy, ktorá by mohla nastať v priebehu konania o ústavnej

sťažnosti, ak existuje dôvodný predpoklad, že napadnuté rozhodnutie trpí vadou neústavnosti.

Tento predpokladaný účel predmetného inštitútu v prípade odmietnutia sťažnosti pri predbežnom prerokovaní naplnený nie je. V prípade odmietnutia ústavnej sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní z dôvodov nedostatku splnenia procesných podmienok konania ústavného súdu o nej (v danom prípade nedostatok aktívnej procesnej legitímácie sťažovateľky na podanie ústavnej sťažnosti, pozn.) neprichádza teda odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu do úvahy.

56. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd rozhodol výrokom 2 tohto uznesenia tak, že návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu zamietol.

57. Keďže bola ústavná sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietnutá pri jej predbežnom prerokovaní, stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu